

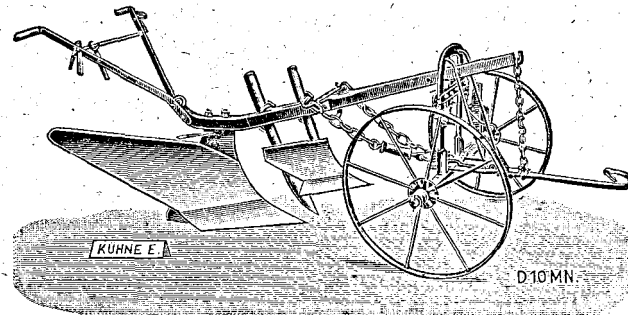
ERDÉLYI GAZDA

XLVII. ÉVFOLYAM.

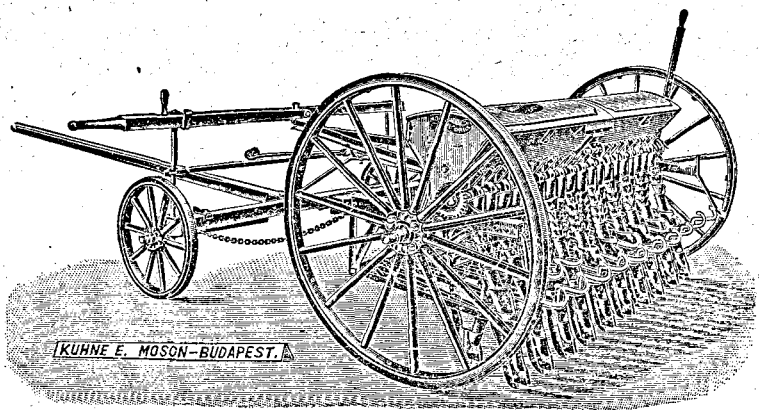
KOLOZSVÁR, 1915. ÁPRILIS 18.

16. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldharonák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

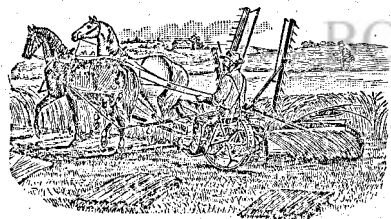

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

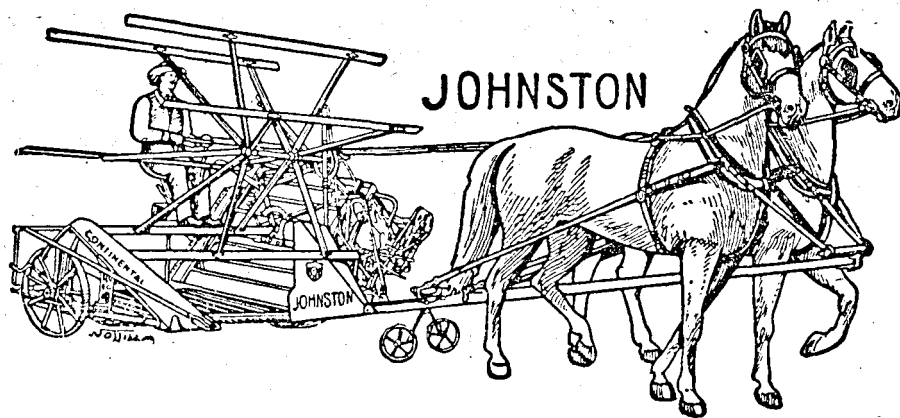
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legfőkétebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Patkánin

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetétet legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

tresort tart a közönség rendelkezésére.

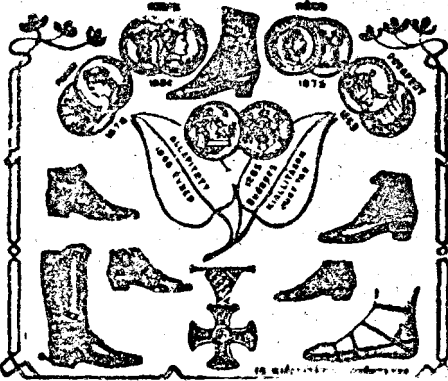
MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

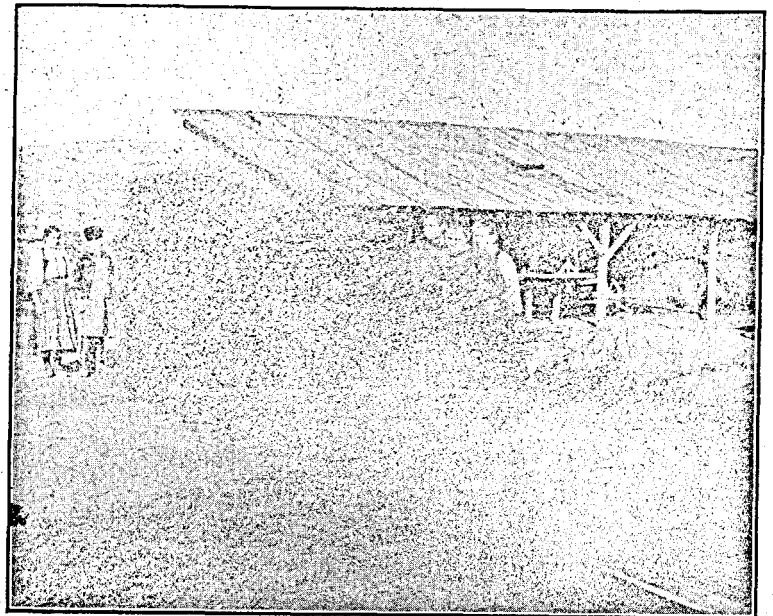
Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyben a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkedveltségű

férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Megválogatott elsőosztályu szőlőoltványok.

Uj telepítésre és különösen pótlásra a legjobb bor-, csemege- és lugaszőlőfajokból a legszebb és legerőteljesebb, minden tekintetben elsőrendű

Szőlőoltványok

Ripária, Pertális, Rupestris és a legjobb Hybrid alanyokon legolcsóbban kaphatók

Schöppner Sámuel

ny. m. kir. szől. és bor. felügyelőnél

Dicsőszentmártonban

3167

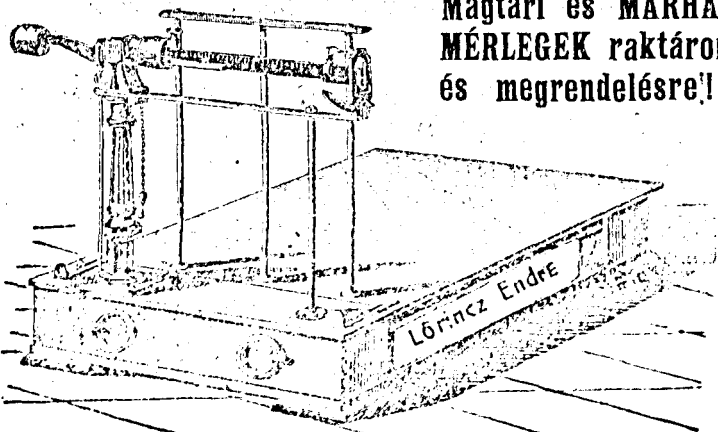
PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KOLOZSVÁR,

HOSSZU-UTCA 26. SZ.

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGGÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

3111

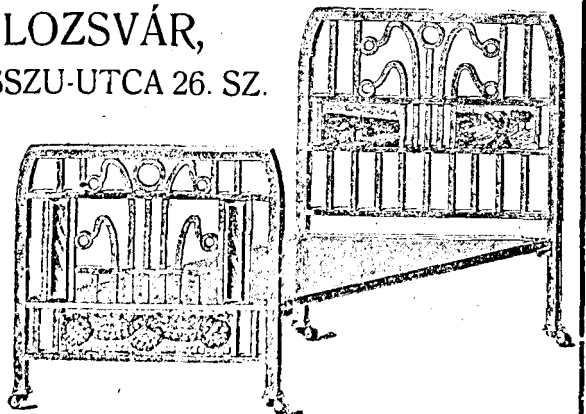

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tájékoztató a peronospora elleni védekező-szerekről.	
<i>Istvánffi Gyula</i>	113
A földieper trágyázásáról. <i>Gyulai Károly</i>	114
Kisebb szakközlemények	115
Kormányintézkedések	115
Vegyes közlemények	116
Hirdetések.	

Tájékoztató a peronospora elleni védekező-szerekről.

Írta: *Istvánffi Gyula*, t. e. professor, a m. kir. Ampelológiai Intézet igazgatója.

I.

A szőlő Peronosporája ellen a réz-sók — melyek közül a legnagyobb mértékben a kőzömbösített rézgálic használtatik — nyújtják a legjobb védelmet s ezeket mindaddig nem pótolhatja semmi más fémsó vagy összekötetés a gyakorlatban.

A m. kir. Ampelológiai Intézet saját tapasztalatai nyomán a szőlősgazdák jól felfogott érdekében, védekező útmutatásaiban a rézgálicból házilag elkészített bordói-, vagy burgundiai-levet ajánlja a Peronospora ellen; ezek révén a legolcsóbban és legbiztosabban védekezhetünk, főleg ha a permetezések hatását még rézkénpornak kifúvatásával is támogatjuk.

A levek készítésére árusított rézgálic-tartalmu, már összeállított védekezőszerek csak másodsorban jönnek tekintetbe. Ezek, ha nem romlottak, friss készítésűek, igénybe vehetők ugyan, de belőlük csekélyebb réztartalmuk arányában többet kell feloldani, mint a rézgálicból.

A mai hadiállapot megszülte a rézgálic-inséget s a rézgálic nagyon ritka és drága lett. Mindazonáltal tanácsunk most is az, hogy igyekezék mindenki legalább annyi rézgálicot beszerezni, hogy azzal kétszeri permetezést okvetlen adhasson a szőlőnek. És pedig egyet mikor a szőlő mintegy arasznyi magasra nőtt, s a másikat pedig a mikor már elvirágozott (kötött).

Miután azonban előre láthatóan a szükséges mennyiségű rézgáliccal nem minden szőlősgazda fog rendelkezhetni, az a kérdés merül fel, hogy az előző években is forgalomban volt és bevált rézgálic-tartalmu, elkészített szerek közül melyek vehetők most igénybe a szőlősgazda által?

Ezekre vonatkozólag a következőket mondhatjuk:

Minden olyan készen forgalomba kerülő, rézgálic-tartalmu védekező keverék, mely a bordói vagy a burgundiai lének mintájára van összeállítva, ha friss készítésű és az állásban nem romlott meg, használható: feltéve még,

hogy nem perzsel és a borba káros hatású anyagokat nem juttat.

Figyelembe veendő azonban:

1. hogy a védekezés drágább lesz, mint a rézgálicból házilag kevert levekkel,

2. hogy a kész szerekből, réztartalmukat alapul véve: annyit kell feloldani a víz hektoliterében, hogy a lében az első permetezéskor 1/2 kiló, a második, vagy általában a többi permetezéskor 1 kiló rézgálic foglaltassék. A gazda amikor ilyen szereket vásárol, tájékozódjék mindig szavatolt réztartalmuk felől.

Megjegyezzük, hogy a következőkben felsorolt készítmények állapota, alkotórészeiknek mennyisége, az előző évi forgalmi anyagok vizsgálatára révén lett feltüntetve.

I. Levek keverésére szolgáló kész szerek.

1. *Dr. Aschenbrand-féle bordói por* Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.).

Világos szürke, lisztes por, oltott mészből, kihevített rézgálicból és némi cukorból készített elegy. Olyan finom, hogy porozásra is alkalmas. A levét úgy kell elkészíteni, hogy folytonos keveréssel a port a vízben feláztatjuk. Ha csomók támadtak volna, azokat szét kell dörzsölni.

A bordói por 47% kristályos rézszulfátot tartalmaz, ennél fogva az első permetezéskor 1 kiló és 10 deka, a többi permetezéskor pedig 2 kiló és 20 deka veendő a levek elkészítésére hektoliterenként, hogy a 1/2%-os, illetve 1%-os bordói lének megfelelően a rézgálic-tartalmuk.

2. *Pro Vino.* (MMSz.)

Száritott rézgálic, szóda és némi aluminium-szulfát elegye. A lé elkészítése céljából a port vízbe kell szórni és folytonos kavarással közben feloldani.

A *Pro Vino* 35% kristályos rézszulfátot tartalmaz, vagyis az első permetezésre használandó léhez hektoliterenként 1 kiló és 50 dekát, a többi permetezéskor pedig 3 kilót kell lemérni.

3. *Pulvazuro.* (MMSz.)

Világos kékszerű finom lisztes por. A lé elkészítése céljából vízzel kell eldörzsölni és azután a szükséges mennyiségre felhigítani.

A *Pulvazuroban* 37% kristályos rézszulfát van, tehát az első permetezésre 1 kiló és 50 deka, a második s többi permetezésre pedig 3 kiló kell belőle hektoliterenként.

A *Pulvazuro* kipermetezésekor ügyelni kell arra, hogy a munkás a permetező tartányát mindegyre felrázza, hogy a lé szüntelenül mozgásban tartassék, mert csak így lehet azt egyenletesen kihajtani, — különben a permetezés elején a lé sűrűbbje jut a tökékre, később pedig csak a meszes víz. A lé készítésekor célszerű a megnedvesített port fakávéra fészített sűrű vásznon keresztül surolni.

A Pülvazurort porozásra is lehet használni, de hogy minél jobban megtapadjon a lombhoz, legjobban még harmatszikkadás előtt dolgozni, — kedvező esetekben úgy is lehet segíteni ezen, hogy a porozó munkás előtt egy másik vizet permetez a lombozatra.

4. *Adria bordói por.* („Adria” technikai cikkek gyára, Budapest, V., Váci-út 24.)

Darabos őrlésű, szürke por, mely rézgálicból, mészporból, zsirkóból és szódából van összekeverve. A lé elkészítése céljából a port folytonos kavarással közben a vízbe szórjuk.

Az *Adria* bordói porban 55% kristályos rézszulfát van s ezért az első permetezéskor a porból 1 kilót, a második permetezésre pedig 2 kilót veszünk 1 hektoliter vízre.

5. *Tenax.* (Keresztyén Szövetkezetek Központja, Budapest, IX., Bakács-tér 8.)

Kékes szürke, lisztes por, a nedvesség hatására összeáll. Hevített rézgálic, szóda és aluminium-szulfát keveréke. Feloldás végett keverés közben vízbe kell szórni.

A *Tenaxban* 44% kristályos rézszulfát foglaltatik s így azután az első permetezésre 1 kilót és 10 dekát, a továbbiakra pedig 2 kilót és 20 dekát kell számítani.

6. *Antiperonospora.* (Pick H. és Társa, Budapest, V. Akadémia-utca 16.)

Kékeszürke porelegy, mely szódából, zsirkóból és rézgálicból áll. Hogy védekező levét kapjunk, vízben jól el kell keverni.

Az *Antiperonospora* 48% kristályos rézszulfátot tartalmaz, tehát az első permetezésre 1 kiló, a többiekre pedig 2 kiló kell belőle 1 hektoliter vízre.

7. *Antiperonospora.* N. Dupuy-féle. (Szőlészeti cikkek raktárai, fűszerezések árusítják.)

Darabos őrlésű keveréke a rézgálicnak, vasgálicnak és szódának. Használata céljából vízben kell elkeverni.

Szintén 48% kristályos rézszulfát foglaltatik benne, tehát a lé adagolása úgy történik, mint a 6. esetben. A vasgálic-tartalom a rézhatsását valamelyest lefokozza.

8. *Cucasa.* (Mint a 7.)

A *Cucasa* két porból áll, melyek külön vannak csomagolva. A fehér nem egyéb, mint porrá oltott mész, a kékeszürke pedig cukorral elegyített rézgálic.

A lé úgy készül, hogy a rézgálicos por vízben feloldatik s azután a mészpor vízzel elegyítve hozzáöntetik.

A *Cucasa* 47% kristályos rézszulfátot foglal magában s így az első permetezésre 1 kilót, a többiekre pedig 2 kilót kell belőle feloldani 1 hektoliter vízben.

Megjegyezendő, hogy a *Cucasát* nem szabad méhesség közelében használni mérgezett cukortartalma miatt; — erősebb *Peronospora* megtámadások alkalmával, tekintettel a réz egy

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

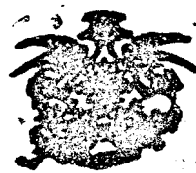
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézeldők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok Fiu- és leánykafehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtája és nagysága szalon ebédli és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

részének megváltozott állapotára, kevés védelmet nyújt.

9. *Kecskeméti gyantalisztes por.* (Mayerfi Zoltán, Kecskeméten.)

A lé elkészítése céljából a port vízben kell feloldani és azután még külön oltott meszet kell hozzákeverni.

Miután 27% rézsulfát van benne, az első permetezéskor 2 kiló, a többi permetezésre pedig 4 kiló veendő 1 hektoliter vízre.

10. *Brixeni kristályos azurin.* (Szőlészeti cikkek raktáraiban, anyagkereskedésekben.)

Kékszínű kristályos készítmény, melyet a melegtől óvni kell. Használatkor egyszerűen vízben oldandó. A szer 99% kristályos rézsulfátnak felel meg s így adagolása ép olyan mint a rézgálicé.

Az ezen szerből készült léhez célszerű hektoliterenként 1 deka oltott meszet adni, hogy a permeteg jobban látható legyen, meg tapadása is fokoztassék és végre hogy a 1/2 vagy 1%-osnál néhán erősebb oldatokban mutatkozó perzselő hatása meggátoltassék.

11. *Forhin.* (Forhin szőlőpermetezési anyaggyár, Budapest, V., Tátra-utca 3.)

Sűrű pépszerű kékeszöld színű anyag, mely melásszból, rézgálicból, mészből és némi ammoniából készül. Használatkor a Forhin egyszerűen vízzel elkevertetik. Tartalmaz 39% rézsulfátot.

Az első permetezésre 1 kilót és 3 dekát, a többiekre pedig 2 kilót és 6 dekát lehet a víz hektoliterére számítani. Az 1914-iki Forhinban a réz egy részét már hatástalan állapotunak találtuk.

12. *Perocid.*

Ez a rézmentes védekező anyag a folyó évben kerül forgalomba először s a Peronospora elleni védekezésre ajánljatik.

A m. kir. Ampelologiai Intézet az előbbi években végzett már tájékoztató kísérleteket a szerrel s ezek alapján, valamint összetételét s élet-tani sajátosságait egybevetve: szerintünk még széleskörű kísérletekre van szükség értékének eldöntése céljából.

Mindenesetre figyelmeztetnünk kell a szőlősgazdákat, hogy alaposan tájékozódjanak a szernek hatóanyag tartalma felől, hogy így adagolása megfelelően legyen végrehajtható, továbbá gondot kell fordítani a helyes közömbösítésre is. A Perocidból az eredeti utasítás értelmében 2 kiló (2%), illetően 3 kiló (3%) veendő egy hektoliter vízre. A Perocid a lisztharmat ellen úgy látszik, hogy nem fejt ki védőhatást, ezért okvetlen kénporozásra van szükség.

13. *Vegyesek.*

A Mészkenlé, Kénmáj s a hasonló összeköttetések, valamint a Káliumhypermangan Peronospora ellen nem pótolhatják a rézgálicot.

Kis mennyiségben azonban ezek egyikéből, másikából lehet valamit hozzátenni a rézgálicból kevert levekhez a jobb tapadás, vagy a

hatás fokozása céljából. Megjegyzendő azonban, hogyha kénmáját, avagy mészkenlévet alkalmazunk valamely lében, akkor ehhez káliumhypermangánt nem szabad hozzáadni.

A tapadást elősegíti a kénmáj, ha belőle 20 vagy 30 dekát adunk a bordói léhez, — míg a hatást növeli, ha a káliumhypermanganból 12 dekát veszünk 1 hektoliter lére, megjegyezzük azonban, hogy hatása nagyon mulékony, mert szerves anyagokkal érintkezve, azt lehet mondani, hogy azonnal felbomlik, az ily levet leginkább a gyógyító védekezésre használhatjuk, úgy, hogy a levelek fonákjára permetezzük.

A mészkenlé a Peronospora ellen permetezésre nem alkalmas, mert hatása csak addig tart, míg lugossága még nem szűnt, ez pedig (miután perzselés veszélye nélkül csak hig oldatokban lehet alkalmazni) természetesen igen rövid tartamu. A 20 Baumé fok sűrűségű, eredeti törzsolatot 30—40-szer annyi vízzel kell keverni (azaz 2 1/2%-osra kell csökkenteni), ha a szőlő lombzatára akarjuk permetezni.

(Vége köv.)

A földieper trágyázásáról.

A földieper, vagy számoça a *Fragaria vesca* Linné nemesített fajai legkedveltebb kerti termékeink közé sorolhatók. Az a temérdek bőtermő, zamatos eperfaj, amely ma világszerte kultiválás tárgyát képezi, tanuskodik arról, hogy a földieper népszerűségével alig vetekszik más egyéb bogvőtermő gyümölcsünk. Elég, ha a közismertebb fajok közül a nagygyümölcsű Ananász-remontant eprekre, az igénytelen, de dustermésű Constante-Fécondre-ra, a föltünően zamatos Oregon-ra és Louis Gauthier-ra, Rohonczy-Ananász-ra, az értékesebb új fajták közül pedig a Saint-Antoin-re, a hónapos Góliáth-ra, a legnagyobb remontant Ananász-ra, a La Perle-re stb. utalunk.

Ha azt akarjuk elérni, hogy földieper kultúránk dus hozamot adjanak, gondozásukhoz ugyancsak kora tavasszal kell hozzátámnunk: A megfelelő epergondozás egyik főkövetelménye az, hogy a növényt kora tavasszal elegendő trágyaszettel lássuk el. Ahol módunkban áll, minden egyes növény körül vont árkaes-kában istállótrágyával, sőt tőzegkorpával a növény tápszükségeitől gondoskodni, minden esetre sokban hozzájárulunk az eperkulturák létfeltételeinek biztosításához. Am ezzel még nem tettük meg mindazt, ami az eperáblak dus hozamát messzemenően biztosíthatja. Hogy ezt elhessük, mulhatlanul szükséges a megfelelő műtrágyázás is, amely nemesak a

növény tápigényeit hivatott bőségesen fedezni, hanem egyben hozzájárul ahhoz, hogy a gyengébb fejlettségű epernövény kellően elbokrosodjék és megerősödjék, ami végeredményében egyértelmű a termőképesség biztosításával.

A földieper leghasznosabb műtrágyaszere a chilisalétrom, amelyből aránylag keveset kell elszórunk; éppen ezért azt egyenletesen elhinteni bajos dolog s így azt legcélszerűbben közömbös fűrészpórral, homokkal, esetleg tőzegkorpával keverik. Utóbbi a földiepernek egymagában is előnyére szolgál. A keveréshez felhasználandó egyéb anyaggal a chilisalétromot alaposan át kell lapátolni, hogy így aztán az együttes keveréket teli marokkal szórassuk a növény alá. A tekintetben a trágyaszóró gépek jó szolgálatot tesznek. A műtrágyázási eljárások során az egyenletes elszórást Cserháti Sándor általában jobbnak tartja, mint a sorbahintést, miután a talaj így egyenletesebben ivódik át az adott műtrágya, mint növényi tápanyaggal.

A chilisalétromot általában célszerűbb két részletben adni. A részletben adott műtrágyázásnak az az előnye, hogy tartós esőzések idején kevesebb salétrom mosódik a talaj mély rétegeibe, a növényzet tehát nem indul tulbuja fejlődésnek, amire az epernél nincs is szükség; más pedig ez az állapot okvetlenül bekövetkezik, ha a növény egyszerre kapja a tulsok nitrogént tartalmazó műtrágyaterméket.

A chilisalétrom mellett jó szolgálatot tesz az epernél a baromfitrágya is: lámde bármilyen trágyaféletről legyen is szó, vigyáznunk kell arra, hogy a trágyázás műveleteit tüstént abbahagyjuk, mihelyt a gyorsan fejlődő eper termése az éretlen zöld színből átmegy a világosabb, tehát az érést jelző színárnyalatba. A finom aromájában oly karakterisztikus földieper rendkívül kényes e tekintetben, úgy hogy az elkésetten vett trágyatápszertől lének éppen nem kellemes mellékízét könnyen magába szedi. A korai műtrágyázásnak is az a célja, hogy a növény annak tápanyagait kellően feldolgozhassa olyan időpontban, amidőn a gyümölcsminőségre az egyes idegen anyagok befolyást még nem gyakorolhatnak.

Hogy a földieper műtrágyázásával megfelelő eredményt érhessünk, bokronként mintegy 40 gr. chilisalétromot kell számítanunk. Tápértékben ez a mennyiség fél kiló jó komposzt, háromnegyed kiló ganajlével itatott tőzegkorpa és 40 gramm jól kezelt baromfitrágyával egyrangú.

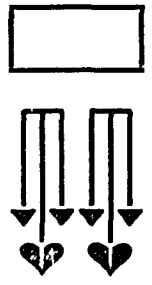

Igen fontos minden gazdának, hogy a legujabb szerkezetű

Kalmár rendszerű kukoricza morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem töri a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járata és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges termény-

Kérjen árjegyzéket közvetlenül tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.**

A műtrágyához vont árkoláskor arra kell ügyelni, hogy a földieper amugy is kényes gyökérzetét meg ne sértsük.

Gyulai Károly.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Csekély burgonyaterméseink okai.

Hazánkban általában a panasz a csekély burgonya termések miatt s a termésátlagok nemhogy fokozódnának, hanem ellenkezőleg, úgy látszik, hogy stagnálnak, sőt talán esőkkenőben vannak.

Eltelkintve attól, hogy a burgonyának lényeg nagyon sok ellensége van, melyek az utóbbi években egész jelentékeny károkat okoztak s fognak a jövőben még többet okozni, ha legalább is permetézzéssel nem védekezünk ellenük, a csekély termések oka leginkább abban keresendő és található fel, hogy a burgonyát a legrosszabb talajokra szoktuk vetni s ezeket sem trágyázzuk úgy, miként nagyobb termések elérése céljából okvetlenül kellene.

Bizonyítja ezen állításunkat azon kísérlet is, melyet Moercker hallei professor végzett, a midőn lucerna után vetett burgonyát s ez eljárásával, kitűnő termés-eredményeket ért el.

Egy hektár lucerna törésbe 60 kg. oldható foszforsavat tartalmazó műtrágya alkalmazásával 276 métermázsá prima burgonya termelt, ami magyar holdanként 120 métermázsának felel meg, holott nálunk nagyon jó burgonyatermés az, ha 60 métermázsát érünk el, de sokkalta gyakoribb eset az, hogy csak 30 mm. körül ingadozik termésünk.

Nagyon egyszerű magyarázata van a dolognak. A lucerna meg a here is légenygyűjtő növény, tehát a talajt légenyben gazdagon hagyja vissza, amihez, ha még könnyen oldható foszfort is adunk, ellátjuk a talajt mindazon tápláló anyagokkal, a melyre a burgonyának szüksége van, hogy nagy termést adhasson. A burgonya fokozottabb termőképességét elősegíti azonban az ilyen talajokban a herefélék mély gyökérzete is, melyek egyrészt a rothadás folytán kitűnő táplálóanyaggá változnak át, de másrészt a gyökerek üregeiben bizonyos mennyiségű nedv halmozódik fel, amely a burgonya fejlődésére szintén jótékony hatással van. Az ilyen talajon termesztett burgonya keményítő tartalma is jóval magasabb, mint a szegény talajon termesztetté, ami különösen szeszgyártási szempontból nagyon értékes dolog.

Nem szükséges a burgonyának éppen lucerna után következni, hogy jó termést adjon, mert a kísérlet csak azt bizonyítja, hogy a jó termőerőben levő föld ad jó termést. Ha istállótrágyával és szuperfoszfáttal jó termőerőbe hozzuk a földet, éppen olyan jó burgonya terméseket kaphatunk, mintha lucerna törésbe vetettünk volna azt. Az intenzívebb trágyázás, a nagyobb burgonya-terméseknek nélkülözhetetlen kelléke.

Bőven termő burgonyafajtákat vessünk.

A burgonyának a mai világháború fergetegében valóságos mentő szerep jut osztályrészül a hadtápellátás és a közlekedés terén egyaránt, miért arra kell törekednünk, hogy korai burgonyák mellett a piaca hozatala mellett minél bővebben termő s nökat használjunk fel ültetésül. Országszerte olvashattuk, hogy Szabolcs-vármegye egész év tavaszán még több mint 10 czervaggonnyi burgonyával rendelkezett. Arról értesülünk hogy a megye területén legfőként a bőtermő „Wolffman“ burgonya van elterjedve, a melynek főelőnye az, hogy mint rózsaburgonyafaj korán kerülhet piacra, a mellett pedig katasz-

rális holdanként átlagban 80 mázsányi termést ad, s ha ezt 150—180 kg. szuperfoszfáttal javítjuk, 30—40 métermázsával még fokozható a termés. Vetőgumót az előjáróságok után a kormány is ad, de beszerezhető az a Mezőgazdák szövetsége után is. Betegségek, esőzések és szárazság veszedelmeivel szemben is ez a kiváló burgonyaféleség mindenütt, a hol termesztik, s így hazánkban is legellentétlőbbnek bizonyult. Minthogy élelmiszereink új buza és rozsoárlásig ugyancsak megfogyatkoznak, a burgonyafogyasztás az egyedüli helyettesítő; a már közhasználatossá vált tápduc tengeri liszt mellett addig is, míg a joggal várt szebb idők hazánkra ráköszöntenek.

A talaj termőerejéről. A „Köztelek“ című gazdasági szaklapunkban nemrégiben igen tanulmányos összehasonlítás jelent meg arról, hogy minő erélyes munkálkodást fejt ki Németország a talaj termőerejének fenntartása érdekében és mily csekély keretű és eredményű az a hasonló irányú munkálkodás, a mit nálunk Magyarországon kifejtének. Míg nálunk a buza, a rozs, az árpa és a zabtermés 30 esztendő leteltével sem mutat számbavehető emelkedést, addig Németországban a buza és a rozs termés 30 év alatt 6—8 mázsáról 12—13 mázsára, az árpa és a zabtermés pedig 6—7 mázsáról 12—14 mázsára emelkedett. De jelentékeny termésemelkedés észlelhető a jelen háborús időkben oly nagy jelentőségű burgonyatermelésnél is. Míg ugyanis a burgonyatermés évi átlaga 30 év alatt 51 mázsáról 48 mázsára apadt, addig a németek burgonyatermelése évi 50—52 mázsáról 98—100 mázsára szaporodott. Ez nem csak hiba és kár, hanem mulasztás, bűn és óriási veszteség úgy az egyesekre, mint az egész országra. Németországban e gyönyörű eredményeket akként érik el, hogy földjeiket rendkívül jól trágyázzák; nemcsak sokkalta több istállótrágyájuk van mint nekünk, de ezenkívül birodalmi átlagban és k. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot s egyéb műtrágyát használnak évente, holott mi ugyanolyan nagy területre alig 10 kg.-ot. Tehát nem a talaj rosszassága, s nem a kedvezőtlen éghajli viszonyok eredményezik a rossz termést, hanem legfőként a talaj ki nem elégitő trágyázottsága. Igazi nagy és jövedelmező terméseket — pedig a háború után okvetlenül ilyenekre lesz szükségünk — csak úgy érhetünk el, ha hű szövetésünket, a németeket a műtrágyázás terén is követni fogjuk.

Uj szer a vakondok ellen. Böttner János a németek kiváló kertészi szakírója, a vakondok ellen jól bevált új védekező szer ajánl. Szerinte olyan vizet, amelyben halakat megöltek és pikkelyeiktől megtisztítottak, 48 órán át lefedve a napon állva hagyunk és azután a vakondoktól megtámadott területet megöntözzük vele. Ez az öntözés a kulturának nem árt, ellenben a vakondokat, sőt egyéb kártevőket is, mint pl. a gilisztákat, csigákat, hangyákat megöli. Böttner ezt számtalanszor kipróbálta és minden esetben bevált az eljárás.

A méhek és a gyümölcstermés összefüggésére vonatkozó kísérletek egész sorral végzik napjainkban is Észak-Amerikában az Egyesült-Államok különböző területein. Ugyanilyen kísérletek egész sorát végezték Németországban. A kísérletek mindenütt azt igazolták, hogy a méhek által járt és azok által megtermékenyített virágu gyümölcsfák évről-évre bőven termik a legszebben fejlődött gyümölcsöket, míg olyan helyeken, hol méhek nincsenek, a gyümölcstermés bizonytalan és rendesen silány. Különösen a piemes almafáknál fellünő a különbség, mit a méhek jelenléte a termésben előidéz. Ezért úgy Németországban, mint különösen az Egyesült-Államokban, a gyümölcstermeléssel együtt a méhészet is mind nagyobb figyelemben részesül s a kellő együtt terjed.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. miniszterium 1111/1915. M. E. számu rendelete

a korpának forgalomba bocsátásáról és a korpáért követelhető legmagasabb ár megállapításáról.

A m. kir. miniszterium a háború eseteére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. törvényekkel és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. törvényekkel kiegészítő 1914. L. t.-cikk 1—3. §-ai alapján a következőket rendeli:

1. §.

Minden malomvállalat a jelen rendelet életbelépése után végzett mindenemű őrlésből származó összes buza, rozs, árpa és tengeri korpát — ide értve az említett gabonaneműek minden egyéb őrlési hulladékát (konkoly stb.) is — forgalomba bocsátani az alább megállapított legmagasabb áron és a földművelésügyi miniszter által kiadandó rendeletnek megfelelően köteles.

Az előbbi bekezdésben említett korpáért követelhető legmagasabb ár:

1. buza-, rozs- és árpakorpánál 17 korona,

2. tengeri korpánál 10 korona.

Ez az ár magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is és azt métermázsánként (100 klgr.) tiszta súlyra zsák nélkül kell érteni.

2. §.

A katonai célokra végzett őrlésekből származó korpára ez a rendelet nem vonatkozik.

3. §.

Aki a jelen rendelet megszegi, kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1914. évi L. t.-cikk 9. §-a értelmében — az 1912. évi LXIII. t.-cikk 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által — két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1915. évi március hó 29. napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 42.912. számu rendelete a korpá forgalomb bocsátásának szabályozása tárgyában.

A miniszteriumnak a Budapesti Közlöny folyó, évi március hó 31-én megjelent 75-ik számában kihirdetett 1111—1915. M. E. számu rendelete szerint minden malomvállalat az idézett rendelet kihirdetése után végzett mindenemű őrlésből származó összes buza, rozs, árpa és tengeri korpát — ide értve az említett gabonaneműek minden egyéb őrlési hulladékát (konkoly stb. is) — forgalomba bocsátani az ott megállapított legmagasabb áron és a földművelésügyi miniszter által kiadandó rendeletnek megfelelően köteles.

Az idézett 1111—1915. M. E. számu rendelet határozománya alá tartozik tehát a katonai igazgatással kötött szerződések alapján történt őrlések kivételével az 1915. évi március hó 31-ike után, vagyis 1915. április hó 1-től kezdődőleg a malmok által akár saját szám-

lájukra végzett, akár más részére pénzért, részért, vagy egyéb ellenszolgáltatásért végzett őrlésből származó minden korpá és őrlési hulladék (konkoly stb.) s így az őrlött az említett időponttól kezdve végzett őrlésből származó korpá és őrlési hulladék felett, az erre vonatkozólag a malom vállalat esetleg létesített írásbeli, vagy más megegyezés dacára sem rendelkezhetik s a malomvállalattal az ezen időpont után előállított korpának eladására vonatkozólag esetleg létrejött kötések sem foganatosíthatók, hanem a malomvállalat köteles azt a jelen rendeletnek megfelelően forgalomba bocsátani.

Az 1111—1915. M. E. számú rendeletben nyert felhatalmazás alapján az 1915. évi április hó 1-től kezdődőleg buzából, rozsból, árpából és tengeriből előállított korpá — ide értve az említett gabonaneműek minden egyéb őrlési hulladékát (konkoly stb.) — forgalomba bocsátására a következőket rendelem:

A kizárólag vámörölő malomvállalatok, amelyek lisztet, vagy őrleményt bérért, vagy az őrlés végett behozott gabonanemű bizonyos hányadért, kizárólag az őrlött felnek házi szükségletére állítanak elő és lisztet vagy egyéb őrleményt eladásra nem őrlenek és a mulban sem őrltek, az előállított korpát s mindenemű egyéb őrlési hulladékot (konkoly stb.) áruba nem bocsáthatják, hanem az őrlöttnek kiszolgáltatni tartoznak.

Minden más malomvállalat az 1915. évi április hó 1-től kezdve előállított korpát s mindenemű egyéb őrlési hulladékot csak a m. kir. gazdasági felügyelőségek által kiállított (barna) utalvány ellenében és csak az utalványban megjelölt mennyiség erejéig adhat el.

Köteles e célból a gazdasági felügyelői utalványok alapján hozzá érkezett megrendeléseket a beérkezés sorrendjében foganatosítani s amennyiben valamely megrendelést készlet hiányában foganatosítani nem tudna, köteles azt a megrendelő kívánságára előjegyzésbe venni s a legközelebb előállítandó korpából az előjegyzés sorrendjében foganatosítani s arról, hogy ez körülbelül mikor fog történni, a megrendelőt az előjegyzéskor tájékoztatni.

Ha a malom az itt megállapított módokat mellett az előállított buza, rozs és árpa-korpát az előállítástól számított harminc nap alatt, a tengeri korpát pedig az előállítástól számított 15 nap alatt eladni nem tudná, erről hozzám az el nem adott korpá mennyiségének és minőségének megjelölése mellett jelentést tehet s ha ezen bejelentés beérkezésétől számított további 15 nap alatt a bejelentett korpamennyiségre gazdasági felügyelői utalvánnyal ellátott vevő nem jelentkeznek, vagy a korpá mikénti eladására, illetve átvételére nézve részemről intézkedés nem történik, a malom a bejelentett korpamennyiséget bárkinek eladhatja, természetesen azonban csak az egész közforgalomra nézve, tehát a viszontelárusítóra nézve is kötelezőleg megállapított legmagasabb árakon.

A célból, hogy a gazdaközönség tájékozva legyen a felől, hogy melyik malom öröl és állít elő korpát, a malmok saját érdekükben cselekszenek, ha minden nagyobb őrlés alkalmával tájékoztatják a törvényhatóságuk területére illetékes m. kir. gazdasági felügyelőséget arról, hogy mikor, minő és mily mennyiségű korpák fognak előállítani.

Minden malom köteles a korpá eladásáról nyilvántartást vezetni s az eladások jegyzékét minden hó végén lezárni s az eladások alapjául szolgáló gazdasági felügyelői utalványokkal felszerelve a ma-

lom székhelyére illetékes m. kir. gazdasági felügyelőségnek, a budapesti malmok pedig közvetlenül a földművelésügyi miniszternek a következő hó 10-ig beküldeni; köteles továbbá az eladások ellenőrizhetése végett a korpá eladásokra vonatkozó nyilvántartásokat, ugyancsak az őrlési üzemre vonatkozó könyveit a m. kir. gazdasági felügyelőség kiküldöttjének, vagy más megbízottnak bármikor felmutatni.

Az említett 1111—1915. M. E. számú rendelet 1. §-ának azon rendelkezése, mely szerint az ott megállapított legmagasabb ár és pedig buza, rozs és árpa-korpánál 17 korona, tengeri korpánál 10 korona, magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítási költséget is és, hogy azt 100 kg. tisztasulyra zsák nélkül kell érteni, minden malomvállalat által eszközölt korpaeladásra vonatkozik.

A malmok a vevő kívánságára a korpát a vevő által beküldött zsákokban tartoznak szállítani, ha azonban a vevő kívánságára a korpánál zsákokat is adnak, az adott zsákokért minden 100 kg. korpá után 1.80 koronát számíthatnak fel s a korpá és zsák együttes mérésénél métermázsánként a zsák súlyát 0.4 kilogrammal számíthatják. Az egyes malomvállalatok által előzetesen elvállalt az a kötelezettség, mely szerint az előállított buza, rozs és árpakorpá 60%-át az előállítást követő hó 15-éig, a tengeri korpát pedig az előállítást követő 10 nap leteltéig a gazdasági felügyelői utalványok alapján az egyezségeleg megállapított árakon a gazdáknak eladni tartoznak, a folyó évi március hó 31-ig előállított korpákra nézve változatlanul fennáll, azonban azonban hatályát veszti s az ezen időpont után előállított korpá a gazdasági felügyelőségek által kiadott régi (zöld) utalványok alapján már el nem adható.

Aki a jelen rendeletet megszegi, az az 1111—1915. M. E. számú rendelet 3. §-ához képest kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1914. évi L. t.-cikk 9. §-a értelmében — az 1912. LXIII. t.-cikk 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által — két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Nem érinti ezen rendelet a korpakészleteknek az országos gazdasági bizottság részére való átengedése és az átengedett korpáért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kiadott 305—1915. M. E. számú kormányrendeletet, a mely szerint a buza, rozs, árpa és tengeri korpakészletek az ott megállapított áron az országos gazdasági bizottság részére átvehető (rekvirálható).

Budapest, 1915 április hó 12.

Ghillány,

Körrendelet.

Valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és községnek.

Az utóbbi időben gyakran ismétlődik, hogy a szállító felek, a hatóságok, vagy a kereskedelmi és iparkamarák útján, vagy közvetlenül is, a cs. és kir. központi szállítási vezetőséghez (Wien, Hadügyminiszterium) fordulnak avégből, hogy a polgári küldemények elszállításához szükséges vasuti kocsikat bocsássa rendelkezésére.

Miután a polgári küldemények elszállítása körüli intézkedések tétele nem tartozik a cs. és kir. központi szállítási vezetőség hatáskörébe, tudomásul és az érdekeltek felvilágosítása végett közlöm a következőket.

A polgári küldemények elszállításához szükséges vasuti kocsik megrendelése körül, ezidőszerint is ugyanazt az eljárást kell követni, mint békében. Nevezetesen a küldemények részére a kocsikat az illető feladási állomáson kell megrendelni, s amennyiben a megrendelés az állomás által figyelembe nem vétetnék, vagy más akadály merülne fel, az intézkedések tételéért nem a katonai igazgatás valamelyik szervéhez, hanem a feladási állomás felettes üzletvezetőségéhez, illetőleg igazgatóságához kell fordulni.

Megjegyzem, hogy oly esetekben, midőn bizonyos küldemények elszállításához fontos érdekek fűződnek, a vasuti kocsik soronkívüli kiállítása iránt a cs. és kir. központi szállítási vezetőség, a miniszterium megkeresése alapján az intézkedéseket a jövőben is meg fogja tenni.

Értesitem továbbá, hogy gyakran terjesztenek elő, vagy közvetítenek oly kérelmeket is, melyek azt célozzák, hogy polgári küldemények elszállításához ugynevezett katonai fuvarlevelek bocsátásának rendelkezésre.

Miután a katonai fuvarlevelek csakis a katonai igazgatás küldeményeinek szállításánál használhatók, s katonai fuvarleveleket más ki nem állíthat, csak az arra illetékes katonai hatóság vagy személy és pedig csakis az általa feladandó küldemények részére, a polgári egyének azon törekvése, hogy a maguk részére katonai fuvarleveleket szerezzenek be, teljesen hiábavaló.

Ha pedig mégis sikerül meg nem engedett uton és módon ily fuvarlevelet szerezniök, ebből reájuk nézve káros következmények háruulhatnak, mert a vasut a visszaelés megakadályozására minden eszközzel törekedik.

Utasítom, hogy a polgári küldemények szállításához katonai fuvarlevelek beszerzését mellőzze, s az ilyen fuvarlevelek megszerzésének kieszközölése végett Cimhez érkező kérelmek továbbítását utasítsa el.

Budapest, 1915. évi március hó 31-én.

A miniszter helyett:

Bartóky s. k., államtitkár.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A kukoricaliszt soronkívüli szállítása.** Az államvasutak igazgatósága a vasuti üzletszabályzat 67. szakaszának 5-ik bekezdésében foglalt határozomány alapján a Vasuti és Közlekedési Közlöny 1914 november 20-án megjelent 129. számában a friss tengerinek soronkívüli szállítására elrendelt intézkedést a szállításra kerülő tengerilisztre és tengeriliszttel kevert (kenyer-) lisztre további visszavonásig szintén életbeléptette.

— **Vetőmagok beszerzése.** A földművelésügyi miniszterium által beszerzett és a magyar mezőgazdák szövetkezete által árusított vetőmagokra szóló jelentkezőségi határideje már letelt. Ennek dacára a földművelésügyi miniszter megengedte, hogy tengerire, amíg a készlet tart, a magyar mezőgazdák szövetkezete a még ezután beérkező jelentkezőségeket is figyelembe vegye, de az ezután megrendelendő tengeri árát függetlenül annak fajtájától, zsáktól együtt métermázsánként harminc koronában állapította meg.

— **Mentesítés a fekete ugartartás kötelezettsége alól.** A földművelésügyi miniszter egyik legújabb rendeletében arra hívta fel az ország gazdaközönségét, hogy a rendkívüli idők rendkívüli szükségleteire való tekintettel minden talpalatnyi föld bevetéséről, megmunkálásáról és a termelés céljaira szolgáló hasznosításáról gondoskodják. Ily viszonyok között az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szükségét látta annak, hogy az ugartartás kör-

dése rendeletileg szabályoztassék. illetőleg a köz- és a közélémezés érdekében a fekete ugarnak a folyó gazdasági évben történő gazdasági hasznosítása az esetleg ellenkező magánjogi vagy közbirtokossági megállapodások ideiglenes hatályon kívül helyezésével biztosítottassék oly módon, hogy a fekete ugarnak kijelölt és fenntartott területek a földnek nem zsaroló és élelmi cikkül szolgáló növényvel, pl. burgonyával, főzeléssel vagy takarmánypótló növényvel leendő bevételei kivételesen megengedtetessék.

— **Postaforgalom a külfölddel.** Az Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával való postaforgalomtól eltekintve az egyéb külfölddel való postaforgalomra nézve jelenleg a helyzet a Bud. Lev. hivatalos adatokon nyugvó közlése szerint a következő:

Levelek küldhetők Németbirodalomba, Belgium egyes helyeire, Törökországba és az összes semleges államokba. Ezeket a leveleket nyitva kell postára adni. A Belgiumba szóló levelek csak német, francia vagy flamand nyelven szerkeszthetők s azok csapattal, vagy hajómozdulatokra, katonai készületségre vonatkozó közleményeket nem tartalmazhatnak. Arra nézve, hogy Belgium milyen helyeivel válthatók levélpostai küldemények, a postahivatalok adnak felvilágosítást. A Törökországba szóló levelezéshez csak magyar, német, arab, örmény, bolgár, angol, francia, görög, olasz és spanyol-zió nyelv használható.

Értéklevelek a következő országokba küldhetők: Bulgária, Németbirodalom, Olaszország, Románia, Svájc, Dánia, Luxemburg, Németalföld, Norvégia, Svédország, Törökország (török postahivatalok).

Értékdobozok csak Bulgáriába, Olaszországba, Romániába, Svájcba, Dániába, Németalföldre, Norvégiába és Törökországba küldhetők. Ezeket a küldeményeket is nyitva kell postára hozni és csak az ott történt átvizsgálás után zárhatók le, azok írásbeli közleményeket nem tartalmazhatnak.

Postautalványforgalom ez idő szerint csak a Német birodalommal áll fenn. Ebben a viszonylatban távirati postautalványok is válthatók. Írásbeli közleményt az utalvány szelvényére nem szabad írni. Csomagok a következő országokba küldhetők: Egyesült Államok, Bulgária, Dánia, Görögország, Luxemburg, Németalföld, Németbirodalom, Norvégia, Olaszország, beleértve Lybia, Románia, Svájc, Svédország, Törökország. A Bulgáriába, Németbirodalomba, Romániába és Svájcba szóló csomagok súlya legföljebb 20, a többi országokba szólóké pedig legföljebb 5 kilogramm lehet. Terjedelmes csomagok külföldre nem küldhetők.

Postai megbizási és postautánvételi szolgálattal ez idő szerint csak a Németbirodalommal való forgalomban áll fenn.

— **A loállomány kimélése és gondozása.** Az osztrák-magyar, valamint a Németbirodalom hadseregének lószükségletét a hadseregek részére legnagyobb részben Magyarország fedezte, minek következtében a hazai gazdaságokban oly nélkülözhetetlen loállomány rendkívül megfogyatkozott, a mi eddigéle nem csupán a lóerők apadásában, hanem a folyton inkább észrevehető trágyahiányban is érzékeny nyomokat hagy. Ennélfogva az okszerű gazdálkodásban mindent el kell követni, hogy a lovak erőállapota, a meglévő állomány használati értéke a leggondosabb tartás és bánásmód útján biztosítottassék. A lótartó gazdák tisztában is vannak azzal, hogy mit jelent a ló kimélése, ennek pedig ma kétszeres jelentősége van, a midőn a világszerte kiválóan elismert magyar loállomány számbeli megfogyatkozása egyúttal a lóminőség csökkenését is jelenti. Ilyen körülmények között a legegységibb követelmény, hogy a megmaradt lovak ereje és teljesítőképessége ki ne zsaroltassék, hanem e helyett a kiméletben a gazdák a végső határig menjenek, mert csak abban az esetben lehet a meglévő állományt megtartani és azt még gyarapítani

is. A lógondozás, lókimélet szigorú betartása azonban csak ott lehet teljes eredményű, a hol a ló elegendő mennyiségű és jó minőségű takarmányfélét kaphat.

— **A nemzetközi távirdaforgalom.** Az Ausztriával és Bosznia-Hercegovinától eltekintve a nemzetközi távirdaforgalomra nézve a jelenleg fennálló helyzet a következő:

Táviratokat az összes barátságos és semleges államokba lehet küldeni. Az összes táviratok ellenőrzés alá kerülnek. Magántáviratok külföldre, amennyiben a következőkben kivétel nincs téve, általában csak közértelmű német, francia, angol és olasz nyelven küldhetők, azok sem egészben, sem részben titkos szövegek nem lehetnek, kereskedelmi rövidített kifejezéseket, vagy kereskedelmi jelzéseket és katonai vonatkozású adatokat nem tartalmazhatnak, szövegnélküliek nem lehetnek.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőköötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet Kérjen ajánlatot

Urasági kocsis kerestetik.

3186

Ajánlatok Belle László gazdatiszt, Magyarcesztve, címére intézendők.

Hirdetések felvételnek az ERDÉLYI GAZDA kiadó-hivatalában

Gróf Teleki László Gyula ur ömértósága mezőpagocsa gazdaságába

gyakornok kulcsári

állás azonnal betöltendő, fizetés havi 30 korona, ágyneműn kívül teljes ellátás, megkivántatik magyar és román nyelvbírás és jó írás, pályázhatnak intelligens keresztény, földmivesiskolát végzett, hadmentes, nőtlen emberek, több évi gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Okmányok Bálint István intézőhöz küldendők, Mezőpagocsa, Marostorda megye (Erdély).

3184

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGKÖLCSÖNBŐT NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

3010 I.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

3011

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Dr. gróf Teleki Domokos ur

őméltósága többszörösen ki'üntetett
Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó

8 drb. ^{2 évet} töltött bika;

2 drb. ^{5 éves jól fejlődő} dött muraközi mén.

Érdeklődők forduljanak alulirothoz

Gernyeszeg posta
Pálffy Dezső, intéző.

3166

Eladó:

egy használatban
nem volt, új

Fűkaszálo-gép

Massey—Harris-
féle, jutányos ár-
ban.

Ifj. Gegesi Samu birtokos,
Torda.

3183

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember-
életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban réze-
sülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfelesle-
géből. közgyűlési határotart értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok be- jtanók közvetlenül az igazgatósághoz,
vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésé-
vel. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készsé-
gel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,527.980.— K

Tartalékok 3,357.603.—

Biztosított tagjainak fennállása óta

fizetett tűzkárokból 10,740.000.—

jégkárokból 5,042.000.—

Biztosított érték tűzben 1912. évben 880,000.000.—

jégben 1912. évben 63,000.000.—

Eletűzlet állománya 15,240 080.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

»GONDVISELÉS« Országos Központi Segélyző Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások,
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leány-
kiházasítási (önállóítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékonycélu működéssel. Tájékoztatót kész-
séggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 3012

Allást keres

azonnalra középkoru, nős, gyermek-
telen vizsgázott

Gyakorlati Gazdatiszt

25 évi két helyen szerzett igen jó
általános praxissal.

3185

Cim:

Bodokán Miklós

Gyulafehérvár,

Rét-utca 51. szám.

Drága a benzin és kevés.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

Szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és
hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.

3164 I.